

ประสิทธิภาพของยานิโคลโฟลานชนิดฉีด ต่อพยาธิใบไม้ตับ (*Fasciola gigantica*) และพยาธิใบไม้ในกระเพาะ (*Paramphistomum* spp.) ในกระบือปลัก

The efficacy of niclofolan 4% injection on fascioliasis and paramphistomiasis in swamp buffaloes.

ดร.ณิ ทันตสุวรรณ และ มาณวิกา ผลภาค

Darunee Tuntasuvan and Manvika Pholpark.

ฝ่ายปรสิตวิทยา ศูนย์วิจัยและชันสูตรโรคสัตว์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40260

Parasitology section, Veterinary Diagnostic Laboratory Center, Research Division, Department of Livestock Development, Thaphra, Khonkaen 40260

Abstract

The anthelmintic activity of a single dose of niclofolan 4% injection, 1 ml/ 50 kg body weight subcutaneously was determined by a field test method against *Fasciola gigantica* and *Paramphistomum* spp. in 22 swamp buffaloes. From this study, niclofolan was highly effective in reducing *Fasciola gigantica* eggs by 95.5% in 2 weeks and 100% in 4 weeks post-treatment. But it did not reduce the *Paramphistomum* spp. eggs. There was no sign of allergy during the study.

บทนำ

อุปกรณ์และวิธีการ

พยาธิใบไม้ตับโคและกระบือ (Fascioliasis) เป็นพยาธิที่ทำอันตรายต่อสุขภาพสัตว์ โดยทำให้สัตว์มีน้ำหนักลด ซึมขมอม โลหิตจาง บางรายมีอาการดีซ่าน และเกิดการบวมหน้าได้คาง (Sewell,1966) ทั้งยังทำให้เกิดผลเสียทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากใช้งานไม่ได้ ซากขายไม่ได้ราคา (Soulsby, 1982) และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ เป็นโรคสัตว์ติดคน สำหรับประเทศไทยเคยมีรายงานตรวจพบพยาธินี้ในคนด้วย (ศรีวัฒนา ชิตช่วง และคณะ 1982) การป้องกันและรักษาโรคพยาธิใบไม้ตับโค และกระบือ มีหลายวิธี วิธีหนึ่งคือการใช้ยาถ่ายพยาธิ ซึ่งก็มีหลายชนิดและให้ผลต่างกัน การทดสอบครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของยานิโคลโฟลาน (5,5 - dichloro - 3,3 - dinitro - biphenyl - 2,2' - diol) ในรูปสารละลาย 4% ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง ขนาด 0.8 มล./หน.ตัว 1 กก. (2 มล./หน.ตัว 100 กก.) ว่ามีผลต่อการลดจำนวนไข่พยาธิใบไม้ตับ (*Fasciola gigantica*) ประการใด และจะมีผลข้างเคียงต่อการลดไข่พยาธิใบไม้ในกระเพาะ (*Paramphistomum* spp.) หรือไม่

ได้ทำการทดลองในกระบือที่หมู่บ้านตำบลในเมือง อ.เมือง จังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งกลุ่มทำการทดลองดังนี้
กลุ่มที่ 1 ใช้กระบือที่ติดพยาธิใบไม้ตับ และพยาธิใบไม้ในกระเพาะตามธรรมชาติคณะเพศ อายุ 8 เดือน ถึง 10 ปี จำนวน 22 ตัว (ในจำนวนนี้มีกระบือท้องประมาณ 5 เดือน 2 ตัว) แล้วให้นิโคลโฟลาน 4% ฉีดเข้าใต้ผิวหนังที่บริเวณหลังขาหน้า ในขนาด 2 มล./หน.ตัว 100 กก.
กลุ่มที่ 2 ใช้กระบือที่ตรวจไม่พบไข่พยาธิทั้งสองชนิดดังกล่าว คณะเพศ อายุประมาณ 2 ปี จำนวน 5 ตัว ให้นิโคลโฟลาน 4% ฉีดเข้าใต้ผิวหนังที่บริเวณหลังขาหน้า ในขนาด 2 มล./หน.ตัว 100 กก.
กลุ่มที่ 3 ใช้กระบือที่ตรวจพบไข่พยาธิใบไม้ทั้งสองชนิดดังกล่าว คณะเพศอายุ 5 - 7 ปี จำนวน 5 ตัว เป็นกลุ่มควบคุม
โดยเก็บอุจจาระกระบือทั้ง 3 กลุ่ม ตรวจโดยวิธี Sedimentation (Boch and Supperer,1971) ทุก 2 สัปดาห์ รวม 4 ครั้ง และทุกครั้งที่เก็บอุจจาระติดต่อกัน 2 วัน ในเวลาเช้า

ผล

ผลการทดลองกระบือ กลุ่มที่ 1 ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการตรวจอุจจาระกระบือ หลังจากให้ยานิโคลโพลาน

	สัปดาห์ที่ 2	สัปดาห์ที่ 4	สัปดาห์ที่ 6	สัปดาห์ที่ 8
<i>Fasciola spp. egg</i>	22/22 *	1/22	0/22	0/22
<i>Paramphis tomum egg.</i>	22/22 **	22/22	22/22	22/22

* จำนวนกระบือ ที่ตรวจพบไข่พยาธิใบไม้ตับ/จำนวนกระบือทั้งหมดในกลุ่ม 1

** จำนวนกระบือที่ตรวจพบไข่พยาธิใบไม้กระเพาะ/จำนวนกระบือทั้งหมดในกลุ่ม 1 ทั้งกระบือกลุ่มที่ 1 และ 2 ไม่แสดงอาการแพ้ยาล้างให้ยานิโคลโพลานจนสิ้นสุดการทดลองในกระบือ กลุ่มที่ 3 ยังคงตรวจพบไข่พยาธิทั้งสองชนิด จนสิ้นสุดการทดลอง

วิจารณ์

จากการศึกษาครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่ายานิโคลโพลานชนิดฉีดให้ผลดีต่อการลดไข่พยาธิใบไม้ตับ (*Fasciola gigantica*) ในกระบือ โดยมีกระบือที่ตรวจไม่พบไข่พยาธิใบไม้ในตับ 95.59% (21/22) และ 100% ในสัปดาห์ที่ 2 และ 4 หลังให้ยา และตรวจไม่พบไข่พยาธิใบไม้ตับอีกเลย จนสิ้นสุดการทดลองในสัปดาห์ที่ 8 ซึ่งผลใกล้เคียงกับที่ Andrew

et al. (1977) ได้ศึกษาถึงผลของนิโคลโพลานชนิดฉีดในขนาดเดียวกันนี้กับโคที่ติดพยาธิ *Fasciola hepatica* ว่าหลังจากให้ยามิโคลที่ตรวจไม่พบไข่พยาธินี้ถึง 97% Corba (1978) รายงานว่ามีโคที่ตรวจไม่พบไข่พยาธินี้ 90% ในสัปดาห์ที่ 2 หลังให้ยา Contreras *et al.* (1979) รายงานว่านิโคลโพลาน ชนิดฉีดให้ผลในการขับพยาธิใบไม้ตับ 94% และ 100% ในสัปดาห์ที่ 1 และ 3 ตามลำดับ

ตลอดการทดลองครั้งนี้ไม่พบว่ามีกระบือตัวใดแสดงอาการผิดปกติ ทั้งในกลุ่ม 1 และกลุ่ม 2 ซึ่งตรงกับรายงานของ El-Sherif และ Fahmy (1981), Corba (1978), Contreras *et al.* (1979) โดยเฉพาะกระบือที่ตั้งท้องประมาณ 5 เดือน 2 ตัว ก็ได้แสดงอาการผิดปกติ ซึ่ง Jones *et al.* (1977) ก็ได้กล่าวไว้เช่นกันว่าทั้งโคสาวและโคที่ตั้งท้องมีความทนทานต่อยานิโคลโพลานได้ดี แม้จะให้ยาในขนาด 3 มก./น.น. ตัว 1 กก.

สำหรับไข่พยาธิใบไม้ในกระเพาะยังคงตรวจพบในกระบือทุกตัว เช่นเดียวกับที่ วิจิตร สุขเพชร (1983) ได้รายงานถึงประสิทธิภาพของยานิโคลโพลานชนิดเม็ด ว่าให้ผลไม่ดีในการขับพยาธิใบไม้ในกระเพาะ

สรุป

การให้ยานิโคลโพลาน 4% ขนาด 2 มล./น.น. ตัว 100 กก. ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง สามารถกำจัด *Fasciola gigantica* ได้ หลังจากให้ยาแล้ว 4 สัปดาห์ และยาไม่ทำให้เกิดผลข้างเคียงแต่ประการใด

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ น.สพ.พีรศักดิ์ สุขเป็นแก้ว ที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ยิ่ง และน.สพ. ดร.สมใจ ศรีหาคิม ที่กรุณาให้การสนับสนุนการทดลองครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- วิจิตร สุขเพชร, 1983 ประสิทธิภาพของยานิโคลโพลาน ต่อพยาธิใบไม้ตับ *Fasciola gigantica* ในกระบือปลัก เวชชสารสัตวแพทย์ 13 (1) : 12
- ศรีวัฒนา ชิตช่วง, นิติวัดน์ รัตนานิคม, วิญญู มิตรนันท์, 1982 *Fasciola hepatica* in human pancreas : A case report. J. Parasit. Trop. Med. Ass. Thai, 5 : 2
- Andrew, P.; Dorn, H.; and Wirtz, S., 1977 Efficacy of Tolerability of Bilevon Injection for the Treatment of Fascioliasis in Cattle. Vet. Med. Rev., No 2, 129-134
- Boch J. ; and Supperer, R. ; 1971 Veterinär medizinische Parasitologie, Paul Parey, 28
- Contreras, J.A. ; Melendez, R.D ; Sanchez, J. and Perez, M., 1979 Fasciolicidal Activity of Injectable Niclofolan in Grassing Cattle, Vet. Med. Rev, No 2, 126-128
- Corba, J. 1978 Efficacy of tolerance of Bilevon Injection in cattle and sheep naturally infected with *Fasciola hepatica*. Vet. Med. Rev. No 1, 77-81

EI-Sherif, M.M.T. and Fahmy, F. 1981 The Efficacy of Bilevon Injection in Buffaloes with natural *Fasciola gigantica* Infection, with Particular Reference to Metabolic Parameters. Vet. Med. Rev. No. 1, P. 78-85

Jones, L.M. ; Booth, N. ; and Mcuonal, L.E., 1977 Veterinary Pharmacology and Therapeutics, 4th edition, the Iowa University Press, p. 1072

Sewell, M.M.H. 1966. The Pathogenesis of Fascioliasis. Vet. Rec. No. 78, p. 98-109

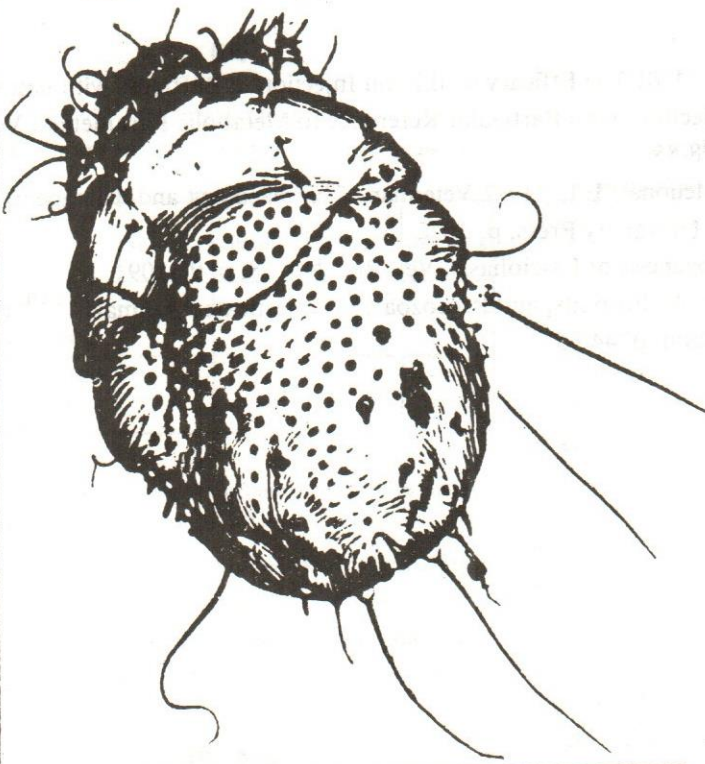
Soulsby, E.J.L., 1982 Helminths, Arthropods, and Protozoa of Domesticated Animals, 7th ed. Bailliere Tindall, London. p. 44-45

Pig Mangle

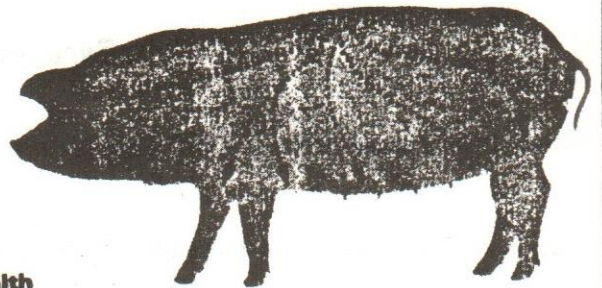
Advertisement text in Thai script, including a large heading 'Pig Mangle' and several lines of smaller text.

Pig Mange

โพเร็กซ์ใช้ง่ายเพียงทายไปตามแนว
สันหลังสุกร ตัวบางจะซึมเข้าสู่กระ-
แสเลือดไปทุกส่วนของร่างกาย

ซีเรื้อนสุกร
กำจัดด้วย
โพเร็กซ์ (PORECT)

Beecham Animal Health
Brentford Middlesex England

บริษัท อเมริกัน มาร์เก็ตติ้ง จำกัด

956 อาคารคลองตัน (กันใต้) ชั้น 2
สุขุมวิท 71 แขวงคลองตัน
เขตพระโขนง กทม. 10110

โทร. 390-1311 (20 สาย)
ต่อ 1129, 1130, 1131

